T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/434
KARAR NO : 2023/563
KARAR TR : 25/09/2023

ÖZET:4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen idari para cezası ile belirlenentazminatın ödenmesi, aksi takdirde tazminat davası açılacağı yolunda gönderilen yazının iptali işlemine karşı açılan davanın5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası hükmü bir arada değerlendirildiğinde İDARİ YARGI YERİNDEçözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : O.A
Vekili : Av. S.D
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı 15. Bölge Müdürlüğü Tunceli İl Şube Müdürlüğünün 06/01/2022 tarih ve 2021-2022-83 sayılı kararı ile, davacının, 12/12/2021 tarihinde, avcılık belgesi olmadan avlandığından bahisle, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL,06/01/2022 tarih ve 2021-2022-87 sayılı kararı ile, 14/12/2021 tarihinde, avcılık belgesi olmadanavlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL, ve avlanma süreleri dışında avlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasını ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL olmak üzeretoplam olarak 1.718 TL,06/01/2022 tarih ve 2021-2022-91 sayılı kararı ile, 16/12/2021 tarihinde, avcılık belgesi olmadanavlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL, avlanma süreleri dışında avlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasını ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL. vekoruma altındaki yaban hayvanlarını avladığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL olmak üzeretoplam olarak 2.403 TL, 14/02/2022 tarih ve 2021-2022-95 sayılı kararı ile, 23/12/2021 tarihinde, avcılık belgesi olmadanavlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL, avlanma süreleri dışında avlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasını ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL. vekoruma altındaki yaban hayvanlarını avladığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL olmak üzeretoplam olarak 2.403 TL, 14/02/2022 tarih ve 2021-2022-98 sayılı kararı ile, 25/12/2021 tarihinde, avcılık belgesi olmadanavlandığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL, ve koruma altındaki yaban hayvanlarını avladığından bahisle, 4915 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL olmak olmak üzere toplam olarak 1.718 TL idari para cezası verilmiş, 10/01/2022 tarih ve ....-4077784,14/02/2022 tarih ve ....-4514163, 14/02/2022 tarih ve ....-4514862 sayılı yazılar ile, her bir yazıda, 4915 sayılı Kanun'un 28. maddesi uyarınca bir adet ölü yaban keçisi için düzenlenen tazminat raporuna göre belirlenen 60.000 TL tazminatın 15 gün içinde ödenmesinin gerektiği, aksi takdirde hakkında tazminat davası açılacağı davacıyabildirilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezaları ile ödenmesi istenen tazminatların iptali istemiyle ayrı ayrı dilekçeler ile adli yargı yerinebaşvuruda bulunmuş, adli yargı yerinde ayrı esaslara kaydedilen dava dosyaları Hakimliğin Değ. İş.2022/4 sayılı esasında birleştirilerek, yargılamaya bu esas numarası üzerinden devam edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Nazımiye Sulh Ceza Hâkimliği 20/06/2022 tarih ve D.İş No. 2022/4 sayılı kararı**ile, idari para cezaları ile birlikte tazminat raporu da düzenlendiği ve tutanaklara birlikte itiraz edildiğini belirterek, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası uyarınca idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olduğu ve dava konusu edildiği, bu durumda başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, davacı tarafından yapılan itiraz, Tunceli Sulh Ceza Hakimliğinin 24/03/2023 tarih ve D.İş. 2022/1683 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez,06/01/2022 tarih ve 2021-2022-87 sayılı karar hariç olmak üzere, aynı istemleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Erzincan İdare Mahkemesi 16/06/2023 tarih ve E.2023/703sayılı kararı** ile, tazminat konusunda, dava konusu yazının idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir bir idari işlem mahiyetinde olmadığını, sulha davet yazısının bir idari işlem niteliğinde olmadığı, dayanak 659 sayılı KHK'nın 9. maddesinin adli uyuşmazlığa ilişkin olduğu,sulha davet yazısının idari yargı yerinde dava konusu edilmesinin yazıya idari işlem niteliği kazandırmayacağı, bu şekilde idari yargı yerinde açılan davalarda ortada kesin ve yürütülebilir bir idari işlem olmadığı için uyuşmazlığın esasının incelenemediğini, bu davaların adli yargı yerinde görüldüğünü belirterek, konuya ilişkin idari ve adli yargı kararlarının tarih ve numaralarını da açıklayarak, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, davanıngörüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine veUyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar dosya incelemesinin ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin *"Adli uyuşmazlıklarda sulh"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

> *"(1) İdarelerin adli yargıda dava açmadan veya icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır. İdareler, kendi aleyhlerine dava açılacağını veya icra takibine başlanılacağını öğrenmeleri durumunda da karşı tarafı sulhe davet edebilirler. Sulhe davet, uyuşmazlığın tarafı olan gerçek veya tüzel kişilerce de yapılabilir. İlgili mevzuatında daha uzun bir süre öngörülmediği takdirde, sulhe davette karşı tarafa, ifa, itiraz veya sulh teklifinde bulunmak üzere otuz güne kadar süre verilir.*
>
> *(2) Gecikmesinde sakınca bulunan veya işin mahiyeti gereği süre verilmesinde fayda görülmeyen hallerde doğrudan dava ve icra yoluna başvurulabilir.*
>
> *(3) Dava konusu edilmiş veya icraya intikal etmiş uyuşmazlıklarda da taraflarca sulh teklifinde bulunulabilir.*
>
> *(4) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamı dışında kalan tüm taksit tekliflerinin değerlendirilmesi de bu madde kapsamında yapılır.*
>
> *(5) Sulh başvurularının altmış gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Sulh başvurusu altmış gün içinde sonuçlandırılmamışsa istek reddedilmiş sayılır."*

7. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun, *"Amaç ve kapsam"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.*
>
> *(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/505 md.) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar."*

8. Aynı Kanun'un *"Av ve yaban hayvanlarının korunması ve koruma alanları "* başlığı altında düzenlenen 4. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir.*
>
> *....."*

9. *"Av sezonu"* başlığı altında düzenlenen 5. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Sürüngen, kuş ve memeli av hayvanlarının sınıf ve türlerine göre eş tutma, üreme, yavru büyütme, erginleşme gibi yaşam evrelerini dikkate alarak avlanma sürelerinin başlama ve bitiş tarihleri ile populasyon durumuna göre avlanma günleri ve av miktarlarını tespit etmeye, Devlet avlakları ve genel avlaklarda bazı türlerin avını ve bazı avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya; il av komisyonlarının görüş ve önerileri doğrultusunda Merkez Av Komisyonu, özel avlaklar ile örnek avlaklarda ise Bakanlık yetkilidir. Nesli tehlike altında olan, nadir, hassas ve benzeri statülerde yer alan türler ile endemik ve göçmen türlerin korunması amacıyla gerekli koruma tedbirlerini almaya, bu türler için bu Kanunda adı geçen koruma alanlarını oluşturmaya ve bu alanları ekolojik ihtiyaçlarına göre yönetmeye, doğal türlerin azalması veya nesillerinin tehlike altına girmesi durumunda yeniden yerleştirme çalışmalarının ekolojik prensiplere göre yapılmasını sağlamaya, av yasağına ilişkin esas ve usulleri tespit etmeye, avcılığın denetlenmesi ve izlenmesi çalışmalarını yapmaya ve uygulamada gerekli tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir.

....."

10. *"Avlanma izni"* başlıklı 14. maddesinin ikinci fikrası şöyledir:

"....
Avlaklarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz. .
...."

11. *"Cezalar"* üst başlığı altında düzenlenen "*Yasaklara uymama"* başlıklı 21. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

.....";

12. *"Avlanma esaslarına uymama ve belgesiz avlanma"* başlıklı 24. maddesinin üçüncü fikrası şöyledir:

".....
Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

....."

13. Aynı Kanun'un *"Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 28. maddesinin son fikrası şöyledir:

"Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir."

14. 4915sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezasınakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

15. Öte yandan, 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkındauygulanır."

16. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciindegörüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

17. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda iseuygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde

görüleceği anlaşılmaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan25/09/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından,06/01/2022 tarih ve 2021-2022-87 sayılı karar hariç olmak üzere, diğer kararlar yönünden oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, 4915 sayılıKanun'un 21 ve 24. maddeleri uyarınca verilen idari para cezası ile hesaplanan tazminatın ödenmesi, ödenmemesi durumunda davacı hakkında tazminat davası açılacağının bildirildiği yazının iptali istemiyle açılmıştır.

21. Yukarıda izah edilen mevzuat hükümlerine göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda iseuygulanmayacağı; ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

22. Dosyanın incelenmesinden, davacı adına verilen idari para cezası ile birlikteiki adet ölü yaban keçisi için düzenlenen tazminat raporuna göre belirlenen tazminatın, 15 gün içindeödenmesi, aksi takdirde davacı hakkında tazminat davası açılacağının bildirildiğiyazının, idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu açıktır.

23. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

24. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

25. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

26. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı idari işlemin de idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

27. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen idari para cezası ile tazminata ilişkin olarak gönderilen yazıya karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Erzincan İdare Mahkemesince yapılan 16/06/2023 tarih ve E.2023/703 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Erzincan İdare Mahkemesince yapılan 16/06/2023 tarih ve E.2023/703sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

25/09/2023 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN